

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-338

25.4.2022

Protector Forsikring ASA

Næringsliv

Regresskrav – ansvarsforsikring – fal. § 8-5 første ledd – fel. § 8.

Sikrede utførte i september 2018 arbeid i en privat bolig som inkluderte installasjon av et varmeanlegg. En elektrisk feilkobling av varmeanlegget førte til omfattende skader på gulv, og skadelidte meldte kravet til eget forsikringsselskap. Den 11.10.18 mottok sikrede et brev fra skadelidtes forsikringsselskap med krav om regress for mangelfull utførelse av varmeanlegget. Kravet ble fulgt opp med gjentatte purringer overfor sikrede, hvor sikrede ble bedt om å ta kontakt med sitt ansvarsselskap. Siden sikrede ikke besvarte henvendelsene, rettet skadelidtes forsikringsselskap et direktekrav mot ansvarsselskapet til sikrede. På denne bakgrunn tilskrev ansvarsselskapet sikrede den 10.5.21 og formidlet at retten til erstatning var tapt som følge av at sikrede ikke hadde overholdt meldefristen i fal. § 8-5 første ledd. Da det senere ble avklart at sikrede erkjente ansvar for skaden, utbetalte ansvarsselskapet erstatning til skadelidtes forsikringsselskap i november 2021 og rettet kravet videre til sikrede med hjemmel i forsikringsavtalen, samt oversittet meldefrist. Sikrede bestred at det var grunnlag for et regresskrav. Nemnda kom til at ansvarsselskapet kunne kreve regress av sikrede som følge av oversittet meldefrist.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 646 383

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmålet om sikredes ansvarsselskap (heretter selskapet) kan kreve regress av sikrede for utbetaling under ansvarsforsikringen som følge av oversittet meldefrist, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-5 første ledd.

Sikrede har tegnet ansvarsforsikring i selskapet med bl.a. følgende vilkår:

9.6 Meldefrist

Sikrede mister retten til å kreve erstatning av selskapet dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet mot selskapet, jf. Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 nr. 69 (FAL) § 8-5 1.ledd.

9.7 Regress

...

Har sikrede oversittet 1 års fristen for å gi melding om forsikringstilfellet til selskapet, jf. Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 nr. 69 (FAL) § 8-5, 1. ledd, har selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor Forsikringsselskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

Sikrede utførte i september 2018 arbeid i en privat bolig som inkluderte installasjon av et varmeanlegg. En elektrisk feilkobling av varmeanlegget førte til omfattende skader på gulv, og skadelidte meldte kravet til sitt eget forsikringsselskap.

Den 11.10.18 mottok sikrede et brev fra skadelidtes forsikringsselskap med krav om regress for mangelfull utførelse av varmeanlegget i skadelidtes bolig med skadedato 27.9.18. I brevet med overskriften "Krav om regress - feil/mangelfull utførelse" ble det redegjort for ansvarsgrunnlaget, hvtjl. § 28 første og tredje ledd, samt vist til vedlagt skaderapport fra skadelidtes forsikringsselskap hvor det var konkludert med at skaden skyldtes feilkobling av anlegget:

Vi viser til ovennevnte skadesak der det som kjent oppstod skade som følge av overoppheting av gulv. Årsaken skyldes ifølge vedlagte takstrapport feilkobling av vannvarmeanlegg samt en rekke feil med den elektriske tilkoblingen.

Arbeidet er utført av dere og vi vil med dette fremme krav om erstatning for skadelidtes egenandel samt våre utlegg i saken.

Skadens økonomiske omfang er ennå ikke endelig avklart. Vi vil imidlertid varsle om at vi holder dere erstatningsansvarlig for skadene og vil oversende dokumentert krav så snart det foreligger.

Som hjemmel for kravet viser vi til håndverkertjenesteloven av 16.juni 1989 § 28 første ledd, hvor det fremgår at forbrukeren kan kreve erstatning for tap som skyldes en mangel, med mindre tjenesteyteren godtgjør at mangelen skyldes en hindring utenfor hans kontroll, og det ikke er rimelig at tjenesteyteren kunne forutse hindringen på avtaletiden eller at han kunne overvunnet eller unngått følgene av hindringen. Etter § 28 tredje ledd er tjenesteyteren også ansvarlig for skade på ting som ikke står i noen nær og direkte sammenheng med den tingen eller eiendomsdel tjenesten gjelder, med mindre tjenesteyteren godtgjør at tapet ikke skyldes feil eller forsømmelser på tjenesteyterens side. Vi kan ikke se at dere kan være ansvarsfri etter disse bestemmelsene i angjeldende tilfelle. Erstatningsansvarets omfang fremgår av lovens § 30. Grunnlaget for vårt regresskrav er skadeserstatningsloven av 13.juni 1969 § 4-3, jfr. § 4-2 nr.1, bokstav b).

Vi ber dere bekrefte hvorvidt dere erkjenner ansvar for skaden samt oversende saken til deres forsikringsselskap med kopi til oss, eller at vi får oppgitt navnet på selskapet.

Kravet ble fulgt opp av skadelidtes forsikringsselskap ved purringer den 22.8.19, 8.3.20 og 29.6.20. Fra sistnevnte brev hitsettes:

Vi viser til ovenfor nevnte skade og tidligere tilsendt varsel om regress.

Vi har på tross av flere purringer ikke mottatt deres ansvarserkjennelse og ber om snarlig tilbakemelding. Ber samtidig om å få opplyst om saken er meldt deres ansvarsselskap, hvilket selskap dette er samt saksnummer der.

Skadesaken er oppgjort og det er foretatt utbetalinger med ca. kr.800.000,-. Dokumentert krav sendes dere direkte dersom vi ikke mottar tilbakemelding om ansvarsselskap som nevnt over innen 14 dager.

Da det fortsatt var uklart hvor sikrede hadde sin ansvarsforsikring ble kravet sendt til sikrede den 17.2.21.

Den 10.5.21 tok skadelidtes forsikringsselskap kontakt med selskapet og skrev følgende:

Viser til ovenfor nevnte skadesak der vi tidligere har sendt har sendt varsel og krav og utallige purringer til firma

...

De har ikke svart oss tidligere men etter at vi sendte inkassovarsel til dem fikk vi svar. I eposten som ligger ved her fremkommer at de har sin forsikring i

Ber om at dere undersøker saken nærmere og gir oss en snarlig tilbakemelding på om de har sin forsikring hos dere.

Det ble videre rettet et direktekrav mot selskapet med krav om innbetaling av oppgjøret for skaden:

Vi viser til ovenfor nevnte skade og vår epost av i dag. Med henvisning til direktekravsadgangen ber vi om at saken behandles hos dere.

Vedlegger kopi av det som er sendt deres part tidligere, herunder takst, varsel og krav med dokumentasjon. De svarte oss 05.05.21 og opplyste der at de hadde sin ansvarsforsikring hos dere. Kopi av nevnte epost vedlegges.

Skadekostnadene beløper seg til kr. 646.383,-. Kopi av utbetalingsbilag vedlegges

Selskapet tilskrev sikrede samme dag, og viste til at meldefristen i fal. § 8-5 var oversittet:

Viser til mottatt krav (vedlagt) fra ... i forbindelse med en skadehendelse i 2018. Vi finner ingen dokumentasjon på at dette kravet er meldt selskapet på et tidligere tidspunkt.

For at et forsikringstilfellet er dekningsmessig er det er forutsetning at saken er meldt til selskapet innenfor de frister som er satt av forsikringsvilkårene og forsikringsavtaleloven. Viser i den forbindelse til vilkårenes pkt. 8.5.

...

Det fremkommer av oversendte dokumenter at skadelidte advokat i saken varslet om erstatningskravet i 2018. Meldefristen til selskapet er dermed ikke overholdt og erstatningen faller bort. Vi vil videreformidle dette til ... som kravstiller.

Sikrede besvarte ikke selskapets henvendelse eller senere purringer.

Etter at det ble avklart at sikrede erkjente ansvar for skaden utbetalte selskapet erstatning under ansvarsforsikringen i november 2021. Kravets størrelse og skaderapporten ble gjennomgått med intern takstmann før utbetaling.

Selskapet fremmet deretter et regresskrav mot sikrede med hjemmel i forsikringsavtalens pkt. 9.7. Sikrede bestred at selskapet kunne kreve regress.

Sikrede har anført at selskapet ikke kan kreve regress for skadebeløpet som er utbetalt til skadelidtes forsikringsselskap under ansvarsforsikringen. Skaden oppstod den 27.9.18, og skadelidte sendte varsel om regress til sikrede den 11.10.18. Sikrede har imidlertid aldri mottatt dette varselet eller senere purring i februar 2020. Av denne grunn kan det heller ikke påberopes at meldefristen ikke er overholdt, jf. fal. § 8-5 og vilkårene pkt. 9.7.

Uavhengig av om kravet ble meldt eller ikke, var kravet fra skadelidtes forsikringsselskap foreldet både overfor selskapet og sikrede på det tidspunktet det ble betalt. Skaderapporten er datert 5.10.18. Kravet foreldes således etter de alminnelige foreldelsesfrister tre år fra skadetidspunktet, altså den 5.10.21. Etter påkrav datert 10.5.21 valgte selskapet likevel å behandle kravet og utbetale erstatning til skadelidtes forsikringsselskap. Betalingen ble gjennomført i november 2021, og var på dette tidspunkt foreldet. Selskapet har informert om at de på et tidspunkt valgte å gi skadelidtes forsikringsselskap en forlengelse av foreldelsesfristen, men dette er ikke avklart med sikrede. Uansett har selskapet på ingen måte rett til å forlenge fristen på andres vegne.

Fel. § 8 nest siste punktum inneholder en mulighet for å kreve regress etter at foreldelsesfristen er gått ut. Sikrede har imidlertid ikke blitt varslet om at selskapet ville gjennomføre utbetalingen, og det kan ikke gjøres gjeldende at selskapet har et reelt krav mot sikrede. Tilleggsfristen etter fel. § 10 er heller ikke aktuell da bestemmelsen krever at innehaver av kravet har utvist tilstrekkelig aktivitet for å ivareta sine interesser. Første varsel i denne saken ble sendt i 2018, og det ble ikke foretatt ytterligere handlinger overfor sikrede før i februar 2021.

Subsidiært har sikrede anført at kravet bør lempes etter skl. § 5-2. Et krav av denne størrelsen ville ruinere sikrede. Kravet utgjør omtrent halvparten av den årlige omsetningen til sikrede, og det eneste alternativet for å kunne betale et slikt krav vil være å slå firmaet konkurs med hensikt å nedbetale kravet. Det er i den forbindelse vist til vedlagte dokumentasjon på virksomhetens likviditet.

Hva gjelder foreldesspørsmålet har sikrede videre anført at selskapet som følge av direktekravet fra skadelidtes forsikringsselskap trådt inn i det originale kravet fra skadelidte. Det kravet som selskapet krever regress for ble således foreldet den 27.9.21, jf. fel. § 2. På tross av dette utbetalte selskapet erstatning to måneder senere og rettet krav om regress mot sikrede. Hovedregelen i foreldesinstituttet er at det ikke foreligger noen rettslig forpliktelse til å betale en foreldet fordring. Den som i et samskyldnerforhold betaler en fordring som er foreldet overfor seg kan således ikke gis medhold i et påfølgende regresskrav mot samskyldner, jf. bl.a. LE-1991-1433. I denne saken er det ikke holdepunkter for at det kan gis en forlenget frist etter fel. § 8 da det ikke er avtalt noen utsettelse av foreldesfristen med skadelidtes forsikringsselskap eller pekt på andre forhold som tilsier at kravet ikke var foreldet på det tidspunkt selskapet valgte å utbetale erstatning.

Siden skadelidtes forsikringsselskap heller ikke har fått noen utsatt foreldesfrist etter fel. § 10, hadde selskapet ingen plikt til å innfri kravet etter at dette var foreldet sml. Rt. 2000 s. 1338. Etter første varsel til sikrede i oktober 2018 har skadelidtes forsikringsselskap forholdt seg passiv og ikke gjort en innsats for å inndrive kravet. At skadelidtes forsikringsselskap ikke fikk kunnskap om ansvarsforsikringen hos selskapet, skyldes selskapets trenering og manglende agering og har ingen beskyttelsesverdig interesse. Det må derfor legges til grunn at selskapet ikke har noe krav som kan gjøres gjeldende overfor sikrede.

Selskapet har anført at meldefristen er oversittet, og at selskapet kan kreve regress for de utlegg som er utbetalt under sikredes ansvarsforsikring. For at et forsikringstilfelle skal anses som dekningsmessig er det en forutsetning at saken er meldt til selskapet innenfor de frister som er satt i vilkårene og forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-5. Sikrede mottok regressvarselet fra skadelidtes forsikringsselskap i 2018. Siden den gang er det sendt svært mange purringer fra både skadelidtes forsikringsselskap og selskapet uten at disse er besvart av sikrede. Skadelidtes forsikringsselskap har opplyst at samtlige av deres henvendelser ble sendt til riktig adresse. Selskapet forsøkte også i det lengste å sette sikrede i kontakt med kravstiller slik at sikrede skulle få anledning til å erkjenne ansvar eller imøtegå/bestride kravet. Sikrede har likevel ikke på noe tidspunkt bestridt ansvar i saken.

Etter noe tid ble selskapet kjent med at sikrede hadde utbetalt sin egenandel i saken til skadelidtes forsikringsselskap, og derav erkjente ansvar for skadene. Med henvisning til direktekravsadgangen i fal. § 7-6 rettet skadelidtes forsikringsselskap kravet direkte mot selskapet, og selskapet vurderte det slik at vilkårene for erstatning var oppfylt. Kravets størrelse og takstrapporten ble gjennomgått med intern takstmann før utbetaling av erstatning. Siden meldefristen er oversittet, og selskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidte, kan selskapet følgelig kreve regress av sikrede, jf. vilkårene pkt. 9.7.

Hva gjelder foreldesspørsmålet har selskapet anført at den alminnelige foreldesfristen som gjelder fra skadedato, ikke gjelder for forholdet mellom selskapet som ansvarsselskap og sikrede som forsikringstaker. Regresskravet mot sikrede er et nytt krav utløst av oversittet meldefrist. Dette kravet var ikke foreldet på det tidspunkt erstatning ble utbetalt til skadelidtes forsikringsselskap.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan kreve regress av sikrede for utbetaling under sikredes ansvarsforsikring som følge av oversittet meldefrist, jf. fal. § 8-5.

Regresskravet i saken har sin bakgrunn i skadelidtes erstatningskrav mot sikrede som følge av feilkobling av varmeanlegg i bolig med skadedato 27.9.18. Selskapet har utbetalt erstatning for skaden direkte til skadelidtes forsikringsselskap under sikredes ansvarsforsikring i selskapet.

Spørsmålet er i det følgende om selskapet er ansvarlig for skaden under ansvarsforsikringen, eller om sikrede må anses for å ha tapt sin rett til erstatning som følge av oversittet meldefrist, jf. fal. § 8-5. Dersom kravet er tapt har selskapet i realiteten dekket en annens forpliktelse og vil da ha krav på regress av sikrede etter gjeldende rett. Prinsippet er også avtalefestet i vilkårene pkt. 9.7 "Regress":

... Har sikrede oversittet 1 års fristen for å gi melding om forsikringstilfellet til selskapet, jf. Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 nr. 69 (FAL) § 8-5, 1. ledd, har selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor Forsikringsselskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

Fal. § 8-5 første ledd sier at sikrede "mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det". Det er ikke tilstrekkelig at sikrede burde hatt slik kunnskap. Kravet mot selskapet oppstår når forsikringstilfellet er inntruffet. Det forhold at fristen ikke er knyttet til når kravet faktisk oppstår, men til tidspunktet sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, innebærer at det er tilstrekkelig at sikrede har kunnskap om faktiske forhold som kan føre til at han får et krav mot seg.

I LB-2006-45067 har lagmannsretten presisert at "'kunnskap om de forhold som begrunner det", må tolkes slik at meldefristen løper fra det tidspunkt skadelidte enten har fremsatt krav overfor sikrede om erstatning, eller på annen måte overfor sikrede klart har tilkjennegitt at erstatningskrav vil bli fremmet mot ham." Dette er fulgt opp i nemndspraksis.

Spørsmålet blir etter dette om regressvarselet av 11.10.18 utløste fristen for å melde krav under sikredes ansvarsforsikring.

Overskriften i brevet "Krav om regress – feil/mangelfull utførelse" taler klart i retning av at det vil fremmes et erstatningskrav mot sikrede grunnet feilkobling av varmeanlegget. Videre står det at T. "vil ... fremme krav om erstatning for skadelidtes egenandel samt våre utlegg i saken", og det bes eksplisitt om en bekreftelse på hvorvidt sikrede erkjenner ansvar for skaden, samt at saken oversendes til sikredes forsikringsselskap. Det er også opplyst om de forhold som begrunner kravet, samt redegjort for at selv om det økonomiske omfanget ikke var endelig avklart, ville T. ettersende dokumentert krav så fort dette forelå. Det er ikke omtvistet at skadens størrelse ville overstige egenandelen. Nemnda legger etter dette til grunn at sikrede allerede i 2018 hadde positiv kunnskap om både de faktiske forhold og kravet.

Anførselene om at sikrede ikke mottok brevet av 11.10.18 og senere purringer kan etter nemndas syn ikke føre frem. Sikrede er selv ansvarlig for å ha forsvarlige rutiner for mottagelse av post og varsling av krav. I nemndspraksis er det lagt til grunn at selskapet bærer risikoen for forsendelsen og sikrede for mottakelsen av post, og at så lenge selskapet kan vise til betryggende postforsendelsesrutiner, må det legges til grunn at selskapet i tilstrekkelig grad har godtgjort at brevet ble sendt fra selskapet. Nemnda har forstått det slik at både varselet og senere purringer ble sendt til korrekt adresse, og T. har opplyst at ingen av brevene kom i retur. Henvendelsene ble ifølge T. først besvart etter at det ble sendt et inkassovarsel. Det er ingen opplysninger om at dette ble sendt til en annen adresse, nemnda antar derfor at samme adresse ble benyttet. Dette underbygger at brevene fra T. kom frem. Slik saken er opplyst anser nemnda det tilstrekkelig godtgjort at brevene ble sendt.

Nemnda legger etter dette til grunn at meldefristen begynte å løpe i oktober 2018. Dette må gjelde selv om sikrede på dette tidspunkt ikke kjente til eller hadde oversikt over det økonomiske omfanget av skaden. Ifølge selskapet har ikke sikrede meldt kravet videre. Ettersom kravet ikke ble videreformidlet til selskapet innen oktober 2019, er meldefristen oversittet, jf. fal. § 8-5. Selskapet har da rett til å kreve regress av sikrede, jf. vilkårene pkt. 9.7.

Sikrede anfører at selskapet, som følge av direktekravet fra T., har trådt inn i det originale kravet fra skadelidte, og at dette ble foreldet 27.9.21, jf. fel. § 2.

Etter nemndas syn har ikke de foreldelsesfrister som gjelder mellom skadelidte/T. og sikrede som skadevolder betydning for spørsmålet om selskapets regresskrav mot sikrede er foreldet i denne saken. Regressfordringen fra selskapet er et nytt krav som har oppstått på grunn av oversittet meldefrist, og som overfor sikrede må avbrytes etter de alminnelige reglene i foreldelsesloven. Dette er i tråd med lovens ordning om at skadelidtes direktekrav er et selvstendig krav. Fristavbrytelse må skje på selvstendig grunnlag fra skadelidte overfor ansvarsselskapet. Etter fel. § 8 foreldes et regresskrav mot medskyldneren "1 år etter innfrielsen". Foreldelsesfristen for regresskravet utløper altså først i november 2022.

Sikredes anførsel knyttet til fel. § 8 nest siste punktum, herunder at sikrede ikke er varslet om at selskapet ville gjennomføre utbetalingen, kan heller ikke føre frem. Lovens forarbeider slår fast at det kun er nødvendig med to separate varsler om hhv. fristforlengelse og innfrielse der tidsforskjellen mellom disse varslene blir vesentlig, jf. Ot.prp. nr. 38 (1977-78) s. 38 og Anne C. Røed, Foreldelse av fordringer, 4. utgave, s. 373. Fristen for varsling løper først etter at innfrielsen har funnet sted. Det vises her til Anne C. Røed, Foreldelse av fordringer, 4. utgave, s. 375:

Av foreldelsesloven § 8 tredje punktum følger det at den regressøkende også plikter å varsle om innfrielsen av den fordring som danner grunnlaget for hans regresskrav, for at regresskravet skal være i behold. Det er naturlig å forstå formuleringene "ved" og "om" innfrielsen dit hen at fristen for varsling først løper etter at innfrielsen har funnet sted, og at det er dette man skal varsle om. En slik forståelse ligger naturlig ut fra formålet med bestemmelsen, nemlig å orientere den regressforpliktete om at han nå risikerer å bli møtt med et krav til tross for den tid som har gått.

I lys av saksgangen, og i mangel av annen informasjon, legger nemnda til grunn at sikrede har mottatt varsel innen rimelig tid etter innfrielsen.

Etter dette finner nemnda at sikrede har tapt sin rett til erstatning under ansvarsforsikringen, jf. fal. § 8-5, og at selskapet har rett til å kreve regress av sikrede for sine utlegg knyttet til skaden.

Sikrede har subsidiært anført at kravet må lempes. Etter skl. § 5-2 kan erstatningsansvaret lempes når det bl.a. under hensyn til skadens størrelse, den ansvarliges økonomiske bæreevne, skyldforhold og forholdene ellers finner at ansvaret virker urimelig tyngende for den ansvarlige.

Det er dokumentert at likviditeten i sikredes virksomhet for årene 2019 og 2020 var lav, og at kravet på kr 646 383 utgjør over halvparten av virksomhetens årlige omsetning. Sikredes økonomiske bæreevne taler således for lemping. På den annen side er det på det rene at sikrede har unnlatt å følge opp regressvarselet og senere purringer fra både T. og selskapet, på tross av flere klare oppfordringer til å ta kontakt med eget selskap. Slik saken er opplyst fremstår det som at sikredes mangelfulle rutiner ved håndtering og oppfølging av innkommet post er årsaken til at meldefristen ikke ble overholdt. Dette er sikrede nærmest til å bære risikoen for. Etter en helhetsvurdering finner ikke nemnda at det ikke er grunnlag for å lempe ansvaret, jf. skl. § 5-2.

Det bemerkes at nemnda forutsetter at selskapet setter opp en fornuftig nedbetalingsplan tilpasset sikredes økonomiske situasjon dersom sikrede ønsker det.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).